

Tarptautinis elgesio terapeutas(ė)

Mokymų
ir egzamino
turinys

Išplėstas

Tarptautinė elgesio
analizės organizacija
2021 v100

International Behavior
Analysis Organization

Ethics, Education, Confidence

TET (angl. IBT) mokymų turinys

Žemiau aprašomos mokymo temos, kurių reikia norint gauti Tarptautinio elgesio terapeuto(ės) (TET - angl. IBT) sertifikata išduodamą Tarptautinės elgesio analizės organizacijos (IBAO).

TET (angl. IBT) mokymo turinį galima įsisavinti įvairiais būdais, per vieną ar kelis teikėjus. Į dokumentus, būtinus įrodyti, kad turinys buvo įsisavintas, turi būti baigimo sertifikatas, transkriptai arba kitos formos, kuriose nurodoma tema, mokymų trukmė ir baigimo data. Įkelkite visus šiuos dokumentus į savo IBAO paskyrą.

TET (angl. IBT) mokymo turinio teikėjų, teikiančių visas reikalingas temas, sąrašas bus pateiktas www.theibao.com. TET (angl.) IBT kandidatas gali gauti mokymo turinį iš tiek šaltinių, kiek reikia, siekiant užtikrinti, jog viskas buvo išmokta.

Sutrumpintą informaciją galima rasti "TET (angl. IBT) mokymų turinys" dokumentuose IBAO puslapyje.

International Behavior Analysis Organization's
International Behavior Therapist
Professional Advisory Board Committee

Chandni Kumar, MS, BCBA, IBA - Thailand Daria
Brazhenkova, MA, BCBA, IBA - Russia Dianna Yip, MS,
BCBA, IBA-China

Doan Nguyen, MS, BCBA, IBA - Vietnam

Henriette Brandtberg, MSc Psych, IBA - Denmark

Jessica Kelly, M.S., BCBA, IBA - Switzerland Megan

Miller, Ph.D., BCBA-D, IBA - United States

Ohud A. Alhaqbani, M.Ed., BCBA, IBA - Saudi Arabia

Orsolya Ujhelyi-Illes, MS, BCBA, IBA - Hungary Rachel

Arnold, M.Ed - South Korea

Ross Leighner, MA, IBA - Australia

Tangchen Li, M.A., BCBA, IBA - United States/China

Vera Bernard-Opitz, Ph.D., Clinical Psych, Psych.

Psychoth., BCBA-D, IBA - Germany Michael M. Mueller,

Ph.D., BCBA-D, IBA - United States

TET (angl. IBT) mokymų turinys

1 skyrius

Negalios

- 1.1 Autizmo spektro sutrikimo charakteristikos
  - Apibūdinimas
  - Kalba ir komunikacija
  - Socialinis elgesys
  - Neuroįvairovės diskusijos
- 1.2 Bendras charakteristikų pristatymas
  - Kalbos ir komunikacijos variacijos
  - Socialinės raidos vėlavimas ir nuokrypiai
  - Elgesio variacijos
- 1.3 Intelektu negalios
  - Kaip nustatomas intelekto koeficientas
  - Kaip klasifikuojama intelekto negalia
    - Lengva
    - Vidutinė
    - Sunki
    - Visiška
    - Gili
- 1.4 Dauno sindromas
  - Apibūdinimas
  - Fiziniai požymiai
  - Tipiškas pasireiškimas
  - Tipiško pasireiškimo variacijos
- 1.5 Dėmesio sutrikimas/ Hiperaktyvumas
  - Apibūdinimas
  - Subtipai
  - Tipiškas pasireiškimas

TET (angl. IBT) mokymų turinys

2 skyrius

Elgsenos bazinės žinios

- 2.1 Elgesio padidinimas
  - Stimulų atsiradimo ir pašalinimo efektai
  - Kaip tai veikia
  - Praktiniai pavyzdžiai

- 2.2 Elgesio mažinimas
  - Stimulų atsiradimo ir pašalinimo efektai
  - Kaip tai veikia
  - Praktiniai pavyzdžiai

- 2.3 Gesimas (teoriniai pagrindai)
  - Kas tai yra
  - Kaip tai veikia

- 2.4 Sužadinančios operacijos
  - Kas tai yra
  - Kaip tai veikia
  - Praktiniai pavyzdžiai

- 2.5 Diskriminacinis stimulus
  - Kas tai yra
  - Kaip tai veikia
  - Praktiniai pavyzdžiai

TET (angl. IBT) mokymų turinys

Elgsenos bazinės žinios (tęsinys)

2.6 Pastiprinimo režimai
Ištisinis
Kas tai yra
Kaip pritaikyti
Elgesio efektai

Fiksuotų kartų
Kas tai yra
Kaip pritaikyti
Elgesio efektai

Fiksuoto intervalo
Kas tai yra
Kaip pritaikyti
Elgesio efektai

Kintamo santykio
Kas tai yra
Kaip pritaikyti
Elgesio efektai

Kintamo intervalo
Kas tai yra
Kaip pritaikyti
Elgesio efektai

2.7 Sąlyginės pastipros/Žetonai
Apibūdinimas
Poravimas
Kas yra ir kas nėra “sąlyginis”
Kas tai yra
Kaip naudoti
Variacijos ir įprastinis pateikimas

TET (angl. IBT) mokymų turinys

3 skyrius Duomenų rinkimas

3.1 Pasiruošimo veiklos

- Pradžia nuo elgesio apibūdinimo
- Tikslaus apibūdinimo svarba
- Tikslaus matavimo svarba
- Ko reikia duomenų rinkimui
- Duomenų rinkimo (matavimų) pritaikymas situacijai
- Įprastiniai duomenų rinkimo lapai
- Duomenų rinkimo lapų kūrimas

3.2 Dažnumas

- Kas tai yra
- Kokiems elgesio tipams tinkamas
- Kokiems elgesio tipams netinkamas
- Kaip rinkti

3.3 Trukmė

- Kas tai yra
- Kokiems elgesio tipams tinkamas
- Kokiems elgesio tipams netinkamas
- Kaip rinkti

3.4 Latencija

- Kas tai yra
- Kokiems elgesio tipams tinkamas
- Kokiems elgesio tipams netinkamas
- Kaip rinkti

3.5 Dalinis intervalas

- Kas tai yra
- Kokiems elgesio tipams tinkamas
- Kokiems elgesio tipams netinkamas
- Kaip rinkti

TET (angl. IBT) mokymų turinys

3 skyrius Duomenų rinkimas (tęsinys)

- 3.6 Visas intervalas
  - Kas tai yra
  - Kokiems elgesio tipams tinkamas
  - Kokiems elgesio tipams netinkamas
  - Kaip rinkti

- 3.7 Padariniai
  - Kas tai yra
  - Kokiems elgesio tipams tinkama
  - Kokiems elgesio tipams netinkama
  - Kaip rinkti

- 3.8 Grafinis duomenų atvaizdavimas
  - Tipiniai ABA būdingi grafikai
  - Grafiko sudėtinės dalys
  - Lygmuo, variacija, trendas
  - Bazinių sprendimų priėmimas remiantis grafikais
  - Vizualinės analizės svarba

4 skyrius

Asistavimas vertinimo procedūrose

- 4.1 Pirmenybės vertinimai
  - Kokie yra
  - Kuo naudingi yra rezultatai
  - Nauda, kai naudojama keletas
  - Įvairių stimulų pirmenybės
  - Įvertinimas be gražinimo
  - Kas tai yra
  - Duomenų rinkimo lapų pavyzdžiai

TET (angl. IBT) mokymų turinys

4 skyrius Asistavimas vertinimo procedūrose (tęsinys)

Kaip pasirengti ir atlikti

Stimulų porų pirmenybės vertinimas

Kas tai yra

Duomenų rinkimo lapų pavyzdžiai

Kaip pasirengti ir atlikti

4.2 Funkcionalus elgesio vertinimas

Kas tai yra

Kokie yra tikslai

Sąsajų palyginimas su priežastimis

Netiesioginiai matavimai

Interviu

Ranginės skalės

Duomenų pasiskirstymas (angl. Scatterplots)

Tiesioginiai matavimai

Aprašomieji

ABC duomenų rinkimas

Įprastos funkcionalios analizės sąlygos

Dėmesys

Pasišalinimas

Trokštamo daikto gavimas

Automatinis pastiprinimas

Kontrolinės sąlygos

TET (angl. IBT) vaidmuo funkcionalioje analizėje

TET (angl. IBT) mokymų turinys

4 skyrius Asistavimas vertinimo procedūrose (tęsinys)

- 4.3 Kalbos ir funkcionalių įgūdžių vertinimai
  - Programos sudarymo svarba
  - Progreso matavimo įrankių svarba
  - Populiarūs vertinimai kaip pvz.:
    - Pagrindinių kalbos ir mokymosi įgūdžių vertinimas (ABLLS)
      - Apžvalga ir kas vertinama
      - Kaip atlikti
      - Schemas
    - Verbalinio elgesio etapų vertinimo ir ugdymo plano rengimo programa (VB-MAPP)
      - Apžvalga ir kas vertinama
      - Kaip atlikti
      - Rezultatai
    - Funkcionalių gyvenimo įgūdžių vertinimas (AFLS)
      - Apžvalga ir kas vertinama
      - Kaip atlikti
      - Schemas

5 skyrius

Mokymo įgūdžiai

- 5.1 ABA protokolai ir planai
  - Kokie yra
  - Nuoseklumo svarba
  - Bendri / svarbiausi bruožai
- 5.2 Atskirų bandymų terapija
  - Kas tai yra
  - Komponentai
  - Kaip pritaikyti

TET (angl. IBT) mokymų turinys

5 skyrius

Mokym įgūdžiai (tęsinys)

- 5.3 Mokymas natūralioje aplinkoje
  - Kas tai yra
  - Komponentai
  - Kaip pritaikyti

- 5.4 Verbalinis elgesys
  - B.F. Skinnerio istorija
  - Funkcionalios kalbos konceptai
  - Echoika
    - Kas tai yra
    - Kaip mokyti
  - Taktas
    - Kas tai yra
    - Kaip mokyti
  - Mandas
    - Kas tai yra
    - Kaip mokyti
  - Intraverbalas
    - Kas tai yra
    - Kaip mokyti

- 5.5 Užduočių analizė
  - Kas tai yra
  - Svarba

- 5.6 Pasirinkimo ir atpažinimo (diskriminacijos) mokymas
  - Tinkamas objektų pateikimas
  - Diskriminaciniai stimulai
  - Paprasti
  - Sąlyginiai
  - Fizinis pateikimas
  - Objektų skaičius pasirinkimo lauke

TET (angl. IBT) mokymų turinys

5 skyrius

Mokymo įgūdžiai (tęsinys)

- 5.7 Pagalbos suteikimo strategijos
  - Bandymo ir klaidos skirtumai nuo beklaidžio mokymo
  - Įprastos bandymo ir klaidos pagalbos procedūros
  - Įprastos beklaidžio mokymo procedūros

- 5.8 Generalizacija (įgūdžių apibendrinimas)
  - Kas tai yra
  - Svarba
  - Kaip pritaikyti mokyme
  - Kaip įvertinti

- 5.9 Įgūdžių išlaikymas
  - Kas tai yra
  - Svarba
  - Kaip pritaikyti mokyme
  - Kaip įvertinti

TET (angl. IBT) mokymų turinys

6 skyrius

Probleminis elgesys

- 6.1 Elgesio funkcijos
  - Kokios yra
  - Funkcijos atitikimo pagalbos būdui svarba
  - Pagalbos būdų atitinkančių funkciją pavyzdžiai
  - Pagalbos būdų neatitinkančių funkciją pavyzdžiai

- 6.2 Elgesio pirmtakų (antecedentų) valdymas
  - Kaip tai keičia elgesį
  - Dažniausi pirmtakų (antecedentų) valdymo būdai
  - Nesąlygotas pastiprinimas (angl. NCR)
    - Kas tai yra ir kaip atsiranda
  - Inercinio elgesio momentas (spontaninis atsakas)
    - Kas tai yra ir kaip atsiranda
  - Pasirinkimas

- 6.3 Diferencijuotas pastiprinimas
  - Ką tai reiškia
  - Dažniausios pateiktys
  - DRO
    - Kas tai yra ir kaip pateikiamas
  - DRI
    - Kas tai yra ir kaip pateikiamas
  - DRA
    - Kas tai yra ir kaip pateikiamas

TET (angl. IBT) mokymų turinys

6 skyrius

Probleminis elgesys

- 6.4 Funkcionalaus komunikavimo mokymas
  - Ką tai reiškia
  - Dažniausios pateiktys
- 6.5 Gesimas (praktiškai)
  - Kaip tai atrodo ir praktiškai pagal funkciją
  - Elgesio efektai
  - Trūkio sumažinimas
  - Pasiruošimas trūkiui
  - Variacijos
  - Etiškas taikymas ir kietų teisių gerbimas

7 skyrius

Profesionalumas

- 7.1 Etikos gairės
  - Atsakomybė išmanyti gaires
  - Etiškos praktikos atsakomybė
  - Atsakomybė spręsti etikos dilemas
  - Tinkamo savęs reprezentavimo lūkestis
  - Problemų sprendimo modelio supratimas ir taikymas
- 7.2 TET (angl. IBT) vaidmuo
  - Praktikos ribos
  - Kompetencijos

TET (angl. IBT) mokymų turinys

7 skyrius Profesionalumas (tęsinys)

- 7.3 Konfidencialumas/Privatumas
  - TET (angl. IBT) vaidmenys
    - Ką TET (angl. IBT) turėtų komunikuoti kitiems specialistams
    - Kaip TET (angl. IBT) turėtų komunikuoti su kitais specialistais
  - Konfidencialumas
    - Bendrų situacijų sprendimas
    - Ką TET (angl. IBT) turėtų komunikuoti tėvams/globėjams
    - Kaip TET (angl. IBT) turėtų komunikuoti su tėvais/globėjais
- 7.4 TET (angl. IBT) pozicija iš kitų perspektyvos. Kaip matomi TET (angl. IBT) iš kitų perspektyvos
  - Punktualumas
  - Profesinės ribos
  - Lauko atstovavimas
- 7.5 Santykiai su supervizoriumi(e)
  - Vaidmenų pozicija
  - Komunikacija
- 7.6 Ataskaitos apie klientus
  - Nepriežiūra/piktnaudžiavimas
  - Elgesio pokyčiai
  - Medicininės priežastys
- 7.7 Kliento/Šeimos santykiai
  - Pagarba įvairovei
  - Kultūrinių skirtumų supratimas/kitoniškumas
  - Neuroįvairovės diskusijos